

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobce

Ing. J. H.,

proti

žalovanému

Ministerstvo spravedlnosti,
se sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2021, č. j. MSP-54/2021-ODSK-OTC/8,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2021, č. j. MSP-54/2021-ODSK-OTC/8, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobce se stal dne 11. 5. 2018 obětí násilného trestného činu, v jehož důsledku mu vznikla újma na zdraví. Pachatele tohoto činu uznal vinným Okresní soud v Ostravě z přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku a přečinu výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, a to rozsudkem ze dne 3. 12. 2019, č. j. 73 T 3/2019-417. Tímto rozsudkem současně okresní soud přiznal žalobci náhradu bolestného ve výši 70 809,60 Kč, přičemž se zbytkem jeho nároku žalobce odkázal na řízení ve věcech civilních dle § 229 odst. 2 trestního řádu. Žalobce výroky o náhradě škody napadl odvoláním, kterému dal Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 11. 5. 2020, č. j. 5 To 70/2020-47, zapravdu. Krajský soud výroky o náhradě škody zrušil a sám nově rozhodl tak, že pachatel je povinen žalobci na nemajetkové újme zaplatit částku 78 431,60 Kč a na náhradě škody 39 683 Kč; s případnou zbylou částí nároku na nemajetkovou újmu odkázal žalobce do civilního řízení.
2. Žalobce následně opakovaně žádal (či se jiným způsobem domáhal) o peněžitou pomoc obětem trestných činů podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů (dále jen „zákon o obětech“ či „zákon“). Nejprve mu žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 1. 2019 podle § 28 odst. 1 písm. a) zákona přiznal peněžitou pomoc v paušální výši 10 000 Kč, neboť mu byla trestným činem způsobena újma na zdraví. Žalovaný nicméně odmítl žalobci přiznat peněžitou pomoc ve výši předpokládaných nákladů na léčení (rekonstrukci chrupu), neboť podle § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech tak může učinit v případě prokázaných nákladů (typicky tedy těch již vynaložených, nikoliv pouze těch předpokládaných). Současně zamítl žádost v části 40 000 Kč, neboť žalobci nebyla způsobena těžká újma na zdraví ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b), odst. 3 zákona (za což by mu náležela peněžitá pomoc v paušální výši 50 000 Kč – viz § 28 odst. 1 písm. b) zákona). Dále žalobce podal na podzim r. 2020 vícero podání, která směřovala k získání další peněžitě pomoci.
3. Žalobce tak jednak u žalovaného vznesl nárok na náhradu škody, která mu měla být způsobena výše uvedeným rozhodnutím ze dne 24. 1. 2019 (tím, že žalobci byla přiznána peněžitá pomoc v nedostatečné výši). Jednalo se o tzv. předběžné uplatnění nároku ve smyslu § 14 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Žalovaný žalobci požadovanou náhradu škody nepřiznal (viz sdělení ze dne 14. 12. 2020). Žalobce proto obratem podal žalobu k Obvodnímu soudu pro Prahu 2, ve které se uvedené náhrady škody domáhal. Toto řízení, které bylo vedeno pod sp. zn. 15 C 232/2020, bylo zastaveno usnesením soudu ze dne 27. 7. 2021 pro nezaplacení soudního poplatku.
4. Dále žalobce podal novou žádost o peněžitou pomoc k žalovanému, a to dne 18. 10. 2020. Tuto žádost žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 1. 2021 zamítl pro její opožděnost, neboť ji žalobce podal až po uplynutí subjektivní dvouleté prekluzivní lhůty (viz § 30 odst. 2 zákona). Toto rozhodnutí žalobce dále nijak nenapadl. Vedle toho ale žalobce podal dne 16. 11. 2020 k Obvodnímu soudu pro Prahu 2 žalobu o zaplacení dlužné částky (39 683 Kč) s příslušenstvím, kterou se chtěl domoci téhož jako v zásadě obdobnou žádostí ze dne 18. 10. 2020 směřovanou žalovanému. Tato žaloba byla projednávána pod sp. zn. 17 C 206/2020; po zásahu odvolacího soudu bylo řízení o ní usnesením ze dne 15. 3. 2021 zastaveno a věc byla postoupena k vyřízení žalovanému jakožto žádost o peněžitou pomoc podle zákona o obětech.
5. Žalovaný tuto žádost, která mu byla postoupena dne 20. 4. 2021, projednal (ačkoliv se svým obsahem plně shodovala s žádostí ze dne 18. 10. 2020, kterou zamítl rozhodnutím ze dne 18. 1. 2021, viz předchozí bod). Dospěl přitom ke shodnému závěru jako již v případě žádosti ze dne

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

18. 10. 2020, a sice že se jedná o žádost podanou opožděně, tedy po uplynutí subjektivní dvouleté prekluzivní lhůty podle § 30 odst. 2 zákona. Rozhodnutím ze dne 29. 6. 2021, č. j. MSP-54/2021-ODSK-OTC/8, tedy i tuto *de facto* opakovanou žádost zamítl (dále jen „napadené rozhodnutí“). Současně ale žalobce poučil, že v souladu s § 28 odst. 3 zákona o obětech v případě, že v budoucnu skutečně vynaloží určité finanční prostředky na léčbu chrupu (prostředky, které jsou zatím pouze předpokládány), tak bude moci dodatečně v objektivní prekluzivní lhůtě 5 let požádat o peněžitou pomoc opakovaně. V takovém případě již bude podmínku podle § 28 odst. 1 písm. a) splňovat.

6. Žalobce se s tímto závěrem neztotožnil, a právě proti posledně uvedenému rozhodnutí podal dne 30. 8. 2021 k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu podle § 65 s. ř. s. Řádný opravný prostředek (rozklad) proti uvedenému rozhodnutí v souladu s § 30 odst. 5 zákona o obětech nelze podat.

II.

Obsah žaloby a následná vyjádření

7. Žalobce proti napadenému rozhodnutí namítá, že je v rozporu s dřívějším rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě, sp. zn. 5 To 70/2020, kterým mu byla přiznána náhrada škody v „plné výši“; z tohoto důvodu byl zrušen příslušný výrok rozsudku Okresního soudu v Ostravě (sp. zn. 73 T 3/2019). Žalovaný byl tímto rozhodnutím soudu vázán. Žalovaný žádost o peněžitou pomoc posoudil nesprávně; žalobci tato pomoc náleží.
8. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 8. 10. 2021 k podané žalobě – nad rámec napadeného rozhodnutí – uvedl, že Krajský soud v Ostravě rozhodoval o náhradě škody, kterou je povinen zaplatit odsouzený za trestný čin žalobci; nepřezkoumával nicméně rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2019, kterým byla žalobci přiznána peněžitá pomoc ve výši 10 000 Kč. Žalovaný zopakoval, že tímto rozhodnutím nemohla být žalobci přiznána peněžitá pomoc ve výši 39 683 Kč na rekonstrukci chrupu, neboť podle § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech lze peněžitou pomoc nad rámec paušální částky 10 000 Kč poskytnout pouze ve výši *prokázaných nákladů spojených s léčením*. Žalobce nicméně vynaložení dané částky na rekonstrukci chrupu neprokázal. Ani v souvislosti s novou žádostí žalobce vynaložení takových nákladů neprokázal; konečně z rozsudku Krajského soudu v Ostravě, sp. zn. 5 To 70/2020 rovněž vyplývá, že přiznaná náhrada škody se týká teprve budoucích nákladů na léčení (rekonstrukci chrupu).

III.

Posouzení žaloby

9. Městský soud v Praze (dále také jen „městský soud“) v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobcem vymezených námitek, vycházel přitom v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného. V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl městský soud bez nařízení jednání, neboť žalovaný s tímto postupem vyslovil souhlas; žalobce se k možnosti takového postupu ve lhůtě stanovené soudem nevyjádřil, v souladu s § 51 s. ř. s. je tedy dána fikce jeho souhlasu.
10. Městský soud shledal, že okolnosti případu odůvodňují vyřízení věci přednostně, mimo pořadí, v jakém napadla, v souladu s § 56 odst. 1 s. ř. s. Městský soud vzal do úvahy, že oblast poskytování peněžitě pomoci obětem trestných činů je citlivou oblastí a výsledek tohoto řízení může být důležitý z hlediska kvality života žalobce.
11. Žaloba je důvodná.
12. Podle § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech, *[p]eněžitá pomoc se poskytne na žádost oběti uvedené v § 24 odst. 1 písm. a) v paušální částce 10000 Kč nebo ve výši, která představuje oběti prokázanou ztrátu na výdělek*

a prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela; peněžitá pomoc nesmí přesáhnout ve svém součtu částku 200000 Kč.

13. Podle § 28 odst. 2 zákona, *[j]estliže o náhradě škody nebo nemajetkové újmy bylo již rozhodnuto pravomocným rozsudkem, je výše způsobené škody nebo nemajetkové újmy zjištěná v rozsudku závazná pro stanovení peněžité pomoci v rozsahu, v jakém již bylo o náhradě škody nebo nemajetkové újmy rozhodnuto.*
14. Podle § 28 odst. 3 zákona, *[p]okud se výše peněžité pomoci poskytované podle odstavce 1 písm. a) a b) určuje podle prokazované ztráty na výděлку, přihlídně se i k výděлку, který oběti ujde v budoucnosti. Prokáže-li oběť poté, co jí byla poskytnuta peněžitá pomoc podle odstavce 1 písm. a) a b), že jí vzniklá škoda je vyšší, než jaká byla podkladem pro poskytnutí peněžité pomoci, lze jí poskytnout na její žádost podanou ve lhůtě stanovené v § 30 peněžitou pomoc opětovně; přitom se přihlídně k částkám již vyplaceným.*
15. Podle § 30 odst. 2 zákona, *[ž]ádost o poskytnutí peněžité pomoci lze podat u ministerstva nejpozději do 2 let ode dne, kdy se oběť dozvěděla o újmě způsobené trestným činem, nejpozději však do 5 let od spáchání trestného činu, jinak právo zaniká.*
16. Městský soud předně konstatuje, že původní rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2019, kterým byla žalobci na základě § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech přiznána peněžitá pomoc v rozsahu paušální částky 10 000 Kč, bylo vydáno v situaci, kdy ještě trestní soudy nerozhodly o vině a trestu ve vztahu k jednání, jímž byla žalobci způsobena předmětná újma (resp. škoda). Poskytnutí vyšší částky bylo zamítnuto s odůvodněním, že žalobce neprokázal vynaložení požadované částky na léčení (rekonstrukci chrupu), tedy z důvodu, že se jednalo o odhadované nicméně dosud nevynaložené náklady na léčení.
17. Následně ale došlo – z hlediska posouzení práva žalobce na peněžitou pomoc – k zásadnímu posunu. Pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 5. 2020, č. j. 5 To 70/2020-471, byla žalobci přiznána náhrada škody ve výši 39 683 Kč. V odůvodnění tohoto rozsudku je potom dále specifikováno, že se jedná o předpokládanou výši nákladů na rekonstrukci chrupu (léčení). Právě žádost o peněžitou pomoc v této výši byla předmětem řízení, jehož výsledkem je napadené rozhodnutí.
18. Žalovaný v závěru napadeného rozhodnutí v souvislosti s tím, že již v minulosti (rozhodnutím ze dne 24. 1. 2019) žalobci přiznal peněžitou pomoc podle § 28 odst. 1 písm. a) zákona o obětech v paušální výši 10 000 Kč, uvádí, že pokud v budoucnu v objektivní pětileté prekluzivní lhůtě podle § 30 odst. 2 zákona podá žalobce novou žádost a doloží vynaložení finančních prostředků na léčení (rekonstrukci chrupu), potom mu bude v souladu s § 28 odst. 3 zákona peněžitá pomoc doplacena. Jak potom plyne z vyjádření žalovaného k žalobě, tak v současné době žalobce neshledal, že by podmínky právě pro postup podle § 28 odst. 3 zákona byly naplněny. Podle žalovaného nepostačuje, že náhrada škody byla žalobci přiznána pravomocným trestním rozsudkem; podstatné je, jestli již finanční prostředky na léčení (rekonstrukci chrupu) skutečně vynaložil a tuto skutečnost bude schopen prokázat.
19. S tímto závěrem se městský soud neztotožňuje. Žalovaný zcela opomněl vzít v potaz ust. § 28 odst. 2 zákona o obětech, podle něhož v případě, že již bylo o náhradě škody rozhodnuto soudem, je pro stanovení výše peněžité pomoci výše škody zjištěná v takovém rozsudku závazná. Není tedy nutné, aby žadatel výši škody (resp. zde výši nákladů na léčení) dále prokazoval.
20. Nejvyšší správní soud k výkladu § 28 odst. 2 zákona o obětech v rozsudku ze dne 29. 1. 2019, č. j. 9 As 423/2018-29, uvedl následující (bod 14 a 15): „*Toto ustanovení tak sice není samo o sobě právním základem pro poskytnutí peněžité pomoci, jak plyne z výše citované judikatury. Zároveň však poskytuje obětem trestných činů lepší postavení v tom, že nemusí prokazovat a dokládat konkrétní druhy újmy předpokládané v jednotlivých písmenech § 28 odst. 1 zákona, nýbrž na ně dopadne pouze finanční strop uvedený ve vztahu k jednotlivým typům obětí v jednotlivých písmenech (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 120/2018 - 31) a v rámci těchto limitů se mohou domoci peněžité pomoci odpovídající náhradě škody nebo nemajetkové újmy, o níž již bylo rozhodnuto pravomocným rozsudkem. V případě obětí, které byla ve smyslu*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

§ 24 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů způsobena v důsledku trestného činu těžká újma na zdraví, to znamená, že tato oběť má tři možnosti. Buď prokáže pouze tolik, že je obětí trestného činu a byla jí způsobena těžká újma na zdraví, a bude jí přiznána peněžitá pomoc v paušální částce 50 000 Kč. Nebo navíc ještě doloží prokázanou ztrátu na výdělku či prokázané náklady spojené s léčením, snížené o součet všech částek, které z titulu náhrady škody již obdržela, a obdrží peněžitou pomoc v této prokázané výši až do částky 200 000 Kč. Nebo konečně doloží, že pravomocným rozsudkem již bylo rozhodnuto o náhradě škody nebo nemajetkové újmy, a obdrží peněžitou pomoc v této pravomocně přiznané výši až do částky 200 000 Kč. Její nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy vůči pachateli pak přejde podle § 33 zákona na stát, a to v rozsahu poskytnuté peněžitě pomoci.

21. Uvedené závěry Nejvyšší správní soud sice přijal v případě, který se týkal poskytnutí peněžitě pomoci podle § 28 odst. 1 písm. b) zákona o obětech, nicméně ze samotného odůvodnění plyne, že jsou uplatnitelné ve vztahu ke všem případům kdy je peněžitá pomoc podle § 28 odst. 1 poskytována (obdobně srov. rozsudek městského soudu ze dne 26. 11. 2020, č. j. 15 A 26/2020-40). Městský soud tedy konstatuje, že žalovaný měl vzít za prokázanou výši škody, tak jak o ní rozhodl Krajský soud v Ostravě, a dále nezkoumat, zdali žalobce již náklady v takové výši na léčbu (rekonstrukci chrupu) vynaložil, nebo ještě nikoliv. Vedle toho městský soud rekapituluje, že podle závěrů Nejvyššího správního soudu v citovaném rozsudku sp. zn. 9 As 423/2018, může žalobce žádat o peněžitou pomoc i v rozsahu práva na nemajetkovou újmu přiznaného pravomocným rozsudkem.
22. Konečně městský soud zdůrazňuje, že požadavek žalovaného na to, že žalobce musí náklady na léčbu vynaložit před poskytnutím peněžitě pomoci podle § 28 odst. 1 písm. a), je nepřiměřený, neboť nelze vyloučit, že žalobce dostatečné finanční prostředky takto předem k dispozici nemá. Pokud tedy žalovaný *de facto* konstatuje, že v obdobných případech může být peněžitá pomoc přiznána pouze *ex post*, tak tím ve výsledku omezuje dosah peněžitě pomoci. Znevýhodněné osoby, které nemají dostatečné finanční prostředky, které by mohly předběžně vynaložit na svou léčbu, tak v důsledku toho na peněžitou pomoc nedosáhnou (resp. nedosáhnou na ní v dostatečné výši), a budou tak fakticky omezeny i v přístupu k léčbě, která je jim zapotřebí (to platí ve vztahu k léčbě, která není hrazena z veřejného zdravotního pojištění). V takových odůvodněných případech – i pokud by zde nebyl pravomocný rozsudek, kterým je žadateli náhrada škody přiznána – má městský soud za to, že by žalovaný měl brát výši nákladů spojených s léčením za prokázanou např. již na základě znaleckého posudku.
23. Napadené rozhodnutí je nicméně založeno na tom, že žádost žalobce byla opožděná, resp. na skutečnosti, že právo žalobce na peněžitou pomoc v důsledku uplynutí subjektivní dvouleté prekluzivní lhůty podle § 30 odst. 2 zákona o obětech, zaniklo. Tento závěr ale žalovaný učinil pouze proto, že podání žalobce posoudil jako zcela novou žádost o peněžitou pomoc. Naopak sám v závěru napadeného rozhodnutí upozorňuje, že pokud žalobce v budoucnu náklady na léčbu chrupu skutečně vynaloží, potom bude moci na základě § 28 odst. 3 zákona o obětech požádat o doplacení peněžitě pomoci. V takovém případě bude podle žalovaného omezen „pouze“ objektivní pětiletou prekluzivní lhůtou, rovněž stanovenou v § 30 odst. 2 zákona. Podle názoru městského soudu – z důvodů výše vyložených – měl ale takto žalovaný posoudit i nynější žalobcovu žádost; oproti původnímu rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2019 (jím byla žalobci přiznána peněžitá pomoc pouze v paušální výši 10 000 Kč), totiž v mezidobí došlo k relevantní změně situace, neboť náhrada škody v příslušné výši byla žalobci přiznána pravomocným rozsudkem.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

24. S ohledem na shora uvedené městský soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil, a v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení s tím, že žalovaný bude v dalším řízení v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným městským soudem v tomto rozsudku.
25. O nákladech řízení městský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce sice měl ve věci úspěch, nicméně – s ohledem k tomu, že v řízení nebyl zastoupen – mu v řízení žádné náklady nevznikly; v souladu s § 11 odst. 2 písm. l) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích byl rovněž osvobozen od soudního poplatku. Městský soud tedy rozhodl, že žalobci právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 18. ledna 2022

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.